

Œiirin Merhamet Kanatları

KLASİK TÜRK ŒİİRİNDE
AFNÂMELEER

Doç. Dr. Murat Öztürk

Ankara 2022

Şiirin Merhamet Kanatları
Klasik Türk Şiirinde Afnâmeler

Yazar

Doç. Dr. Murat Öztürk

Editör

Doç. Dr. Tolga Öntürk

ISBN: 978-625-7305-76-1

1. Baskı

Eylül, 2022 / Ankara

Yayın Sertifika No

46683

Matbaa Sertifika No

46682

Grafiker®

Yayınları

Yayın No: 440

Web: grafikeryayin.com

Kapak ve Sayfa Tasarımı

Baskı ve Cilt

Grafiker®

Grafik-Ofset Matbaacılık Reklamcılık

Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.

Oğuzlar Mahallesi

1396. Cadde No: 6/A

06520 Balgat-ANKARA

Tel : 0 312. 284 16 39 Pbx

Faks : 0 312. 284 37 27

E-mail : grafik@grafiker.com.tr

Web : grafik.com.tr

Kitabın hukuksal ve bilimsel sorumluluğu yazarına aittir.

Bu çalışma Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi (BAP) tarafından SBA-2019-7932 no'lu proje kapsamında gerçekleştirilmiştir.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....7

GİRİŞ.....9

Tür Meselesi Bağlamında Afnâmeler.....9

I. AFNÂMELERİN ŞEKİL VE TÜR ÖZELLİKLERİ

AFNÂMELERİN ŞEKİL ÖZELLİKLERİ.....15

Afnâmelerin Nazım Şekilleri.....15

Başlıkları Bakımından Afnâmeler.....21

AFNÂMELERİN TÜR ÖZELLİKLERİ.....23

Adlandırma ve Benzer Türlerle İlişkisi Bakımından Afnâmeler.....23

Yazma Eylemi ve Patrona Bağlı Türler İçinde Afnâmeler.....36

Afnâmelerin Aracıları, Araçları ve Patronların Tepkileri.....40

Patronların Tepkileri.....49

Merhamet Talebiyle İlgili İfadeler.....55

Şairlere İsnat Edilen Suçlar.....58

Afnâme Yazmanın ve Merhamet İstemenin Sebepleri.....61

Afnâmelerde Mekânlar ve Mekân Algısı.....66

II. AFNÂME ŞAİRLERİ VE ŞİİR METİNLERİ

NAKKAŞ SÂFÎ.....73

AFTÂBÎ/ÂFİTÂBÎ.....76

CEM SULTAN.....78

MOLLA LUTFÎ.....84

AHMED PAŞA.....88

BEHİŞTÎ.....93

AHMED-İ RIDVAN.....96

GARÎBÎ.....101

MAHREMÎ.....103

ENVERÎ.....105

SEHÎ BEY.....107

YETİMÎ (YETİM ALİ ÇELEBİ).....	111
HASBÎ / HABSÎ.....	117
ŞÂHÎ (ŞEHZADE BAYEZİD).....	120
İŞRETÎ.....	128
KALKANDELENLİ MU'İDÎ.....	131
SEYDİ ALİ REİS (KÂTİBÎ).....	134
MOSTARLI HASAN ZİYAÎ.....	139
MÜSLİMÎ.....	143
HAYLÎ.....	145
MUSTAFA (MACUNCUZADE MUSTAFA).....	147
BAKÎ.....	159
ESİRÎ.....	164
NEF'Î.....	168
FEHÎM-İ KADÎM.....	174
ŞEYHÜLİSLAM BAHAYÎ.....	179
NAİL-İ KADÎM.....	187
VÂHİD MAHTÛMÎ.....	191
NEVRES-İ KADÎM.....	201
BÂHİR PAŞA.....	205
HAŞMET.....	207
ESRAR DEDE.....	215
SÜNBÛLZADE VEHBÎ.....	218
TAYYAR (MAHMUD PAŞA).....	225
ENDERUNLU FÂZİL.....	231
KEÇECİZADE İZZET MOLLA.....	237
OSMAN NURİ PAŞA (NÛRÎ).....	243
OSMAN NEVRES.....	249
ŞÂKİR EFENDİ.....	258
ÂKİF PAŞA.....	260
GÂLİB (ABDULHALİM GÂLİB).....	263
EŞREF.....	268
SONUÇ.....	271
KAYNAKLAR.....	273

ÖNSÖZ

Osmanlı sanat dünyasında ve idare düzeninde şiir; etkileri, kazandırdıkları ve bazen de kaybettirdikleriyle şiirden çok daha fazlasıydı. Bir kere başlıca propaganda aracıydı. Nesirden önemliydi. İfade aracı olmasının yanı sıra iltifatın, iftiharın ve çoğu zaman da nimetlenmenin anahtarıydı. Yeteneğiyle göz doldurdukça ve rakiplerinin arasından şiirdeki meziyetleriyle sıyrıldıkça şairin hamilerinin/patronlarının nezdinde itibarı artıyor, toplumsal statüsü değişebiliyor ve şöhreti yayılabiliyordu. Kimi zaman da şiir şairin hiciv okuna dönüştüğünde, bir şekilde ona dönebiliyor ve kendisine zarar veren bir araç oluyordu. Osmanlı bürokrasi mekanizması içinde rolü olan pek çok şair de çoğu zaman ya ölçüsüz tavırları ya yaralayıp inciten sözleri bazen de düşmanlarının iddiaları neticesinde türlü cezalara çarptırılıyor, patron nazarından düşürülüyor veya uzaklaştırılabiliyordu. Bu çalışmada patronun hüsn-i nazarından uzaklaşan şairlerin yeniden itibara kavuşmak, kimi zaman da sürgünden, hapisten veya esaretten kurtulmak bazen de canını kurtarmak amacıyla yazdıkları şiirleri şiirin siyasi, toplumsal ve bireysel işlevleri etrafında ve “afnâme” türü özelinde ele alınmıştır. Şiirin can kurtaran, affa vesile olan ve merhameti celbeden işlevine dikkat çekilmiştir.

Çalışmanın “Giriş” bölümünde tür kavramı, türlerin tasnifi ve afnâme ilişkisi üzerinde kısaca durulmuştur. Birinci bölüm afnâmelerin biçim ve tür özellikleri açısından incelenmesini içerir. Bu bölümde afnâmelerin şekil özellikleri hakkında bilgi verilmiş ve ele alınan metinlerin içerdiği başlıklandırmalar tür bağlamında incelenmiştir. Yine afnâme adlandırmasından başlamak üzere afnâme türünün kapsamı, benzer türlerle ilişkisi, ortak ve farklı yönleri gibi ayrıntılar incelenmiş, türün kapsamı belirlenmeye çalışılmıştır. Afnâmelerin patron merkezli türler içindeki yeri ve yazma eylemine etkisi üzerinde durulmuş, şiir ile sosyal hayat ve idari mekanizma arasındaki ilişki dikkate sunulmaya çalışılmıştır. Bundan başka şiirlerin yazılmasına sebep olan eylemler ve iddialar, şiirlerin sunumları, yöneticilere takdimi, patronların bu şiirlerle

yaklaşimleri ve tepkileri, şiirin merhamete araç olup olamadığı gibi hususlar üzerinden afnâmelere dair ayrıntılı bilgi verilmeye çalışılmıştır.

Bu çalışmanın ikinci ve son bölümünde ise afnâme türüne örnek olabilecek metinler şairlerin ölüm tarihleri dikkate alınarak kronolojik bir sıraya göre verilmiştir. Bu metinlerin daha iyi anlaşılabilmesi ve tür bağlamında değerlendirilebilmesi için şairlerin hayat hikâyeleri kısaca nakledilmeye çalışılmış ve afnâme metinlerinin türlü özellikler etrafında bağlamlarına dair bazı bilgiler aktarılmıştır. Böylece şairin hayat serencamı, şairliği, şiir üretim zemin ve şartları dikkate alınarak patronla suç, ceza ve af ilişkisinin daha iyi anlaşılmasına çalışılmıştır. Çalışmamızın muhataplarına fayda sunması başlıca arzumuzdur.

Doktora ders dönemimden itibaren edebî türlere yönelmeme vesile olan, kıymetli birikiminden yararlandığım çok kıymetli hocam Prof. Dr. Metin AKKUŞ'a, çalışmanın tashihiyle ilgili katkılarından dolayı da sevgili Özcan TUNÇADAM'a ve Doç. Dr. Tolga ÖNTÜRK'e şükranlarımı sunarım. Kendilerine minnettarım. Cümlesi sağlık ile sağ esen olsun.

Doç. Dr. Murat ÖZTÜRK
Van-2022

KAYNAKLAR

- Abdulkadirođlu, Abdulkerim (1999). *İsmail Belîğ, Nuhbetü'l-Asâr Li-Zeyli Zübdeti'l-Eş'âr*. Ankara: AKM Yayınları.
- Aça, Mehmet- Gökalp, Haluk-Kocakaplan, İsa (2009). *Başlangıçtan Günümüze Türk Edebiyatında Tür ve Şekil Bilgisi*. İstanbul: Kriter Yayınları.
- Ak, Mahmut (2009). "Seydi Ali Reis". TDV İslam Ansiklopedisi. C. 37. S. 21-24. İstanbul: TDV Yayınları.
- Akbayar, Nuri (1996). *Mehmed Süreyya, Sicill-i Osmanî*. C. 4. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Akkaya, Hüseyin (1994). *Nevres-i Kadîm ve Türkçe Dîvânı*. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Akkaya, Hüseyin (1998). "Nevres-i Kadîm'in Gazve-i Bedr Adlı Mesnevîsi". *Cumhuriyet Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi*. (II): 145-178.
- Akkaya, Hüseyin (2013). "Nevres-i Kadim, Abdürezzak". *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü* <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nevresi-kadim-abdurrazzak>.
- Akkuş, Metin (1993). *Nef'î Dîvânı*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Akkuş, Metin (2006). *Klasik Türk Şiirinin Anlam Dünyası. Edebî Türler ve Tarzlar*. Erzurum: Fenomen Yayınları.
- Akkuş, Metin (1997). *Nef'î ve Siham-ı Kaza*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Akkuş, Metin (2005). "Edebiyatımızda Ahi Tipi ve Esrar Dede Fütüvvetnâmesi'nde Ahi Tipinin Özellikleri". *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. C. VI.
- Aksoy, Hasan (2022). "Kınalızâde Âli Efendi". TDV İslam Ansiklopedisi. C. 25. 416-417. İstanbul: TDV Yayınları.
- Aksoyak, İsmail Hakkı (2013). "HAŞMET, Mehmed Abbas Efendi-zâde". *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hasmet-mehmed-abbas-efendizade>
- Aksoyak, İsmail Hakkı (2018). *Gelibolulu Mustafa Âli Dîvânı*. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/58695,gelibolulu-mustafa-ali-divanipdf.pdf?0>

- Aksoyak, İsmail Hakkı (2015). "SAFVET, Mustafa Safvet Efendi". *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/safvet-mustafa-safvet-efendi>
- Aksoyak, İ. Hakkı-Arslan, Mehmet (2018). *Haşmet Dîvânı*. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/57256,hasmet-divanipdf.pdf?0>.
- Akyıldız, Necdet. *Seydi Ali Reis, Mir'atü'l-Memâlik*. Tercüman 1001 Temel Eser Serisi. Tercüman Yayınları.
- Aslan, Mehmet (2014). "Eşref". *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü* <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/esref-pasa-bursaliBursali>
- Atlansoy, Kadir (1999). *Bursa Şairleri Bursa Vefeyatnâmelerindeki Şairlerin Biyografileri*. Bursa: Asa Yayınları.
- Ayçiçeği, Bünyamin (2014). *Behiştî Ahmed Sinan'ın İskendernâme'si. (İnceleme-Metin)*. Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Aygün, Zeynel Abidin (1999). *Behiştî'nin Leylâ vü Mecnûn Mesnevisi (İnceleme-Metin)*. Doktora Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi.
- Aynur, Hatice (2012). "Türkî-i Basit". *TDV İslam Ansiklopedisi*, C. 41. İstanbul: TDV Yayınları.
- Azarkan, Muhammed Şerif (2013). *Mehmed Said Pertev Paşa Dîvânı (Transkripsiyon ve Tahlil)*. Yüksek Lisans Tezi. Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı Türk İslam Edebiyatı Dalı.
- Babinger, Franz (1992). *Osmanlı Tarih Yazarları ve Eserleri*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Banarlı, Nihad Sami (2001). *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi*. İstanbul: MEB Yayınları.
- Bardakçı, Ramazan (2007). *Musa Kâzım Paşa (Hayatı-Sanatı ve Külliyyatı)*. Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Başer, Rabia (2018). *Bolulu Hanif Dîvânı*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Batıslam, Dilek (2008). "Dîvânlardaki Manzum Arz-ı Haller". *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 3/1 Winter 2008
- Beyhan, Esra (2021). *Enderunlu Fâzıl Dîvânı (Metin-İnceleme)*. Doktora Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Beyzadeoğlu, Süreyya (1995). "Gedizli İki Kardeş Şair Keşfi ve Hasbî". *Yedi İklim Dergisi*, Kasım sayısı.

- Beyzadeoğlu, Süreyya (2004). *Sünbülzâde Vehbî Lutfiyye*. İstanbul: MEB Yayınları.
- Beyzadeoğlu, Süreyya Ali (1993). *Sünbülzâde Vehbî*. İstanbul: İklim Yayınları.
- Bilkan, Ali Fuat (1997). *Nâbî Dîvânı*. İstanbul: MEB Yayınları.
- Bilkan, Ali Fuat (2006). "Klasik Estetikte Yeni Yönelişler: Orta Klasik Dönem". *Türk Edebiyatı Tarihi* (Ed: Talat sait Halman). İstanbul: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Bloom, Harold (2008). *Etkilenme Endişesi*. İstanbul: Metis Eleştiri Yayınları.
- Boratav, Pertev Nâili (1982). *Halk Edebiyatında Tür ve Biçim Sorunu Üzerine*. İstanbul: Adam Yayınları.
- Bozkurt, Nebî (2002). "Korsan". *TDV İslam Ansiklopedisi*, C. 26. İstanbul: TDV Yayınları.
- Budak, Ali (2009). "XVI. yüzyıldan Sıradışı Bir Şair Portresi: Gedizli Hasbî". *Turkish Studies Türkoloji Araştırmaları: Prof. Dr. Meserret Dirioz Hatırasına* 4/2: 152-164.
- Bülbül, İbrahim (1989). *Keçecizâde İzzet Molla*. Türk Büyükleri Dizisi. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Canım, Rıdvan (2018). *Latîfî Tezkiretü's-Şu'arâ ve Tabsıratü'n-Nuzamâ*. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/60327_latifi-tezkiretus-suara-ve-tab.
- Canım, Rıdvan (2011). *Dîvân Edebiyatında Türler*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Canım, Rıdvan (1995). *Edirne Şairleri*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Canım, Rıdvan (2000). *Latîfî, Tezkiretü's-Şu'arâ ve Tabsıratü'n-Nuzamâ (İnceleme-Metin)*. Ankara: AKM Yayınları.
- Ceylan, Ömür-Yılmaz, Ozan (2005). *Hazâna Sürgün Bahâr Keçecizâde İzzet Molla ve Dîvân-ı Bahâr-ı Efkâr*. İstanbul: Kitap Sarayı Yayınları.
- Chandler, Daniel (2018). "Tür Kuramına Giriş" -içinde-Edebiyatta, Sinemada, Televizyonda Tür Kuramı Temel Metinler. Özata, Dirlikyapan, Jale (ed.). Ankara: Doğubatu Yayınları.
- Çapan, Pervin (2005). *Mustafa Safâyî Efendi Tezkire-i Safâyî Efendi (Nuhbetü'l-Âsâr Min Fevâ'idü'l-Eş'âr) İnceleme-Metin-İndeks*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.
- Çavuşoğlu, Mehmet (1980). *Vasfî, Dîvan (Tenkidli Basım)*. İstanbul: Edebiyat Fakültesi Matbaası.
- Çavuşoğlu, Mehmed vd (1987). *Ölümünün Üç Yüz Ellinci Yılında Nefî*. Ankara: AKM Yayınları.

- Çeltik, Halil (2017). *Ahmed-i Rıdvan Dîvânı*. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55738,ahmed-i-ridvan-divanipdf.pdf?0>
- Çiftçi, Cemil (1996). *Macuncuzade Mustafa Efendi, Sergüzeşt-i Esîrî-i Malta*. İstanbul: Kitabevi Yayınları.
- Çiftçi, Cemil (1997). *Maktul Şairler*. İstanbul: Kitabevi Yayınları.
- Çiftçi, Ömer (2017). *Fatîm Tezkiresi (Hâtimetü'l-Eşâr)*. <https://ekitap.ktb.gov.tr/TR-195831/fatin-tezkiresi.html>
- Dadaş, Cevdet (2002). "Osmanlı Arşiv Belgelerinde Şairlere Verilen Caize ve İhsanlar", *Türkler Ansiklopedisi*, C. 11. Ankara: Yeni Türkiye Yayınları. 748-757
- Demirel, Şener (2013). "Behiştî/Bihiştî, Ahmed Sinân Çelebi". <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/behisti-bihisti-ahmed-sinan-celebi>
- Demirel, Şener (2009). *Behiştî'nin Heft-Peyker Mesnevisi, Metin*. <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr>
- Donuk, Suat (2013). "İşretî". *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/isreti>
- Durmaz, Gülay (2020). "Nuri, Diyarbakırlı Osman Nuri Paşa", *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü* <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nuri-diyarbakirli-osman-nuri-pasa>
- Durmuş, Tuba Işınsu (2009). *Tutsan Elini Ben Fakirin Osmanlı Edebiyatında Hâmilik Geleneği*. İstanbul: Doğan Kitap Yayınları.
- Durmuş, Tuba Işınsu (2014). *Osmanlı'nın Sürgün Şairleri*. İstanbul: Kapı Yayınları.
- Düzdağ, M. Ertuğrul (1979). *Barbaros Hayreddin Paşa'nın Hatıraları. Gazâvât-ı Hayreddin Paşa*. İstanbul: Tercüman 1001 Temel Eser Serisi. Tercüman Yayınları.
- Ertek Morkoç, Yasemin (2003). *Eğridirli Hacı Kemâl'in Câmîü'n-Nezâir'i (Metin ve Mecmua Geleneği Üzerine Bir İnceleme)*. Doktora Tezi. Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ekinci, Ramazan (2013). "Fehîm-i Kadîm'in Latîfeleri: Tercüme-i Letâyif-i Kibâr-ı Kümmelîn". *Turkish Studies-International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 8/4 Spring 2013, p. 749-768.
- Ekinci, Ramazan (2015). "Fehîm-i Kadîm'e Mâl Edilen Bir Atasözleri Kitapçığı: Durûb-ı Emsâl-i Türkî". *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi/Journal of Turkish World Studies* 15/1 Yaz-Summer 2015.
- Ekinci, Ramazan (2017). *Zeyl-i Şakâ'ik Uşşâkîzâde'nin Şakâ'ik Zeyli*. İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları.

- Ekinci, Ramazan (2020). "Bursalı Haylî Ahmed Çelebi ve Şiirleri". *Littera Turca*. Volume:6, Issue:3.Summer 2020, (356-390).
- Elçi, Fatih (2017). *Nevres-i Kadîm'in Münşeât'ı (İnceleme-Metin)*. Doktora Tezi. Adıyaman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Emre, İsmet (2012). *Edebiyat Bilimi Teoriler Yöntemler Uygulamalar*. Ankara: Anı Yayınları.
- Ercüment Muhip (1943). *A. Galip Mutâyebât-ı Türkiyye (Edebî Bir Tedkîk ve Kastamonu Ağzıyla Gazeller)*. İstanbul: Aydınlık Basımevi.
- Erdem, Sadık (1994). *Râmiz ve Âdâb-ı Zurâfâsı (İnceleme-Tenkitli Metin-İndeks-Sözlük)*. Ankara: AKM Yayınları.
- Erdem, Sadık (2013). *Ali Enver Semahane-i Edeb*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Erişen Yazıcı, Gülgûn (2016). *Gelibolu Mevlevihânesinde Yetişmiş Bir Şair Gelibolulu Şakir Efendi ve Dîvânçesi*. İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları.
- Ersoylu, Halil (1989). *Cem Sultan'ın Türkçe Dîvânı*. Ankara: TDK Yayınları.
- Ertaylan, İsmail Hikmet (1961). *Sinan Paşa Ma'ârifnâme*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Ertek Morkoç, Yasemin (2003). *Eğridirli Hacı Kemâl'in Câmiü'n-Nezâir'i (Metin ve Mecmua Geleceği Üzerine Bir İnceleme)*. Doktora Tezi. Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Erünsal, İsmail (2009). "II. Murad Devri Şairlerinden Nakkaş Safî ve Şiirleri". *Osmanlı Araştırmaları XXXIV*. Muammer Kemal Özergin Hatıra Sayısı II. s. 105-118.
- Erünsal, İsmail E. (1988). "Mu'idi'nin Miftahu't-Tesbih'i". *Osmanlı Araştırmaları* .(VII-VIII): 215-272.
- Erünsal, İsmail E. (2015). "Molla Lütü Zındıklık İthamıyla mı Öldürüldü?", *Hukuk Araştırmaları Dergisi*, "Mehmed Akif Aydın'a Armağan". c. 21, S. 2.
- Eşref Paşa (1278). *Pak-i Dîvân-ı Eşrefu's-Şu'ârâ*. Matbaa-i Âmire.
- Genç, İlhan (2000). *Esrar Dede Tezkire-i Şuarâ-yı Mevleviyye*. Ankara: AKM Yayınları.
- Gibb, E. J. Wilkinson (1999). *Osmanlı Şiir Tarihi*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Gökalp, Haluk (2009). *Eski Türk Edebiyatında Manzum Sergüzeştânâmeler*. İstanbul: Kitabevi Yayınları.
- Gökyay, Orhan Şaik (2008). *Kâtib Çelebi Mizânü'l-Hakk Fî İhtiyârî'l-Ehakk*. İstanbul: Kabalıcı Yayınları.

- Gönel, Hüseyin (2014). "Garîbî, Mîr Hüseyin". *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü* <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/garibi-mir-huseyin>
- Göre, Zehra (2009). "Kerem Kasidelerine Dair". Erzurum: A.Ü. *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi* Sayı 39, Prof. Dr. Hüseyin AYAN Özel Sayısı.
- Göre, Zehra (2013). "Yetîm/Yetîmî, Ali Çelebi". *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/yetim-yetimi-ali-celebi>
- Gündüz Harun (2009). *Mehmet Nâil Tuman ve Tuhfe-i Nâilî'si (İnceleme-Metin-İndeks Sayfa 1-100)*. Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gürgendereli, Müberra (2002). *Hasan Ziyâ'î Hayatı, Eserleri Sanatı ve Divân'ı (İnceleme-Metin)*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Gürgendereli, Müberra (2013). "Hasan Ziyâ'î". *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü* <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ziyai-hasan-ziyai-efendi>
- Hekimoğlu, Muhammed (2019). *Eş-Şakâ'iku'n-Nu'Mâniyye Fî Ulemâ'id-Devleti'l-Osmâniyye*. İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları.
- Hindî Mahmûd (Haz. Karataş, Ahmet) (2013). *Sergüzeştî-nâme-i Hindî Mahmûd, İnebahtı Gazisi Hindî Mahmûd ve Esaret Hâtıraları*. İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları.
- Horata, Osman (2000). "Esrar Dede'nin Lügat-i Talyân Tercümesi.". *Türk-bilgi, Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, 1., s. 73-80.
- Horata, Osman (2006). "Cem Şairleri". *Türk Edebiyatı Tarihi*. C.II, s. 91-97, İstanbul: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Horata, Osman (2013). "Esrar Dede, Mehmed". *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü* <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/esrar-dede-mehmed>
- Horata, Osman (2019). *Esrâr Dede Dîvânı*. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/64058,esrar-dede-divanipdf.pdf?0>
- Irkatala, Mehmet (2007). *Nazire Geleneği İçinde Kerem Kasideleri*. Yüksek Lisans Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- İnal, İbnülemin Mahmut Kemal (1988). *Son Asır Türk Şairleri*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- İnal, İbnülemin Mahmut Kemal (Haz: M. Kayahan Özgül) (1988). *Son Asır Türk Şairleri (Kemalü'ş-Şuârâ)*. İstanbul: AKM Yayınları.
- İnalçık, Halil (2005). *Şair ve Patron (Patrimonyal Devlet ve Sanat Üzerine Sosyolojik Bir İnceleme)*. Ankara: Doğu-Batı Yayınları.
- İnce, Adnan (2005). *Tezkiretü'ş-Şu'ara Salim Efendi*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.

- İpekten Haluk (2019). *Nâ`ilî-i Kadîm Dîvân*. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/67155,naili-i-kadim-divanipdf.pdf?0>
- İpekten, Haluk (1996). *Dîvân Edebiyatında Edebi Muhitler*. İstanbul: MEB Yayınları.
- İpekten, Haluk (1990). *Nailî Dîvânı*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- İpekten, Haluk (1994). *Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz*, İstanbul: Dergâh Yayınları.
- İpekten, Halûk- Kut, Günay- İsen, Mustafa- Ayan, Hüseyin- Karabey, Turgut (2017). *Heşt Behişt Sehi Beg*. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56165,hest-bihistpdf.pdf?0&>
- İsen, Mustafa (1993). *Acıyı Bal Eylemek Türk Edebiyatında Mersiye*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- İsen, Mustafa (1994). *Künhü'l-Ahbâr'ın Tezkire Kısım*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.
- İsen, Mustafa (1997). "Kendini Yiyen Bir Şair: Fehîm-i Kadîm". *Ötelerden Bir Ses*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- İsen, Mustafa (2013). "Sehî", *Türk Edebiyatı Eserler Sözlüğü (TEİS)*, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sehi-sehi-bey>.
- İsen, Mustafa, Kurnaz, Cemal (1990). *Şeyhî Dîvânı*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- İsen, Mustafa-Horata, Osman-Macit, Muhsin-Kılıç, Filiz-Aksoyak, İ. Hakkı (2012). *Eski Türk Edebiyatı El Kitabı* (ed. Mustafa isen). Ankara: Akçağ Yayınları.
- İz, Fahir (1970). "Macuncuzade Mustafa'nın Malta Anıları". *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı*, Belletens. 69-122.
- Kahraman, Bahattin (1995). *Vahîd Mahtûmî Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Eserlerinin Tenkidli Metni*. Doktora Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kalkışım, Muhsin (1994). *Şeyh Gâlib Dîvânı*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Kanmaz, Fatma Esra (2010). *Ömer Şevkî Mardinî ve Dîvânı*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kaplan, Hasan-Macit, Muhsin (2014). "Bâkî". *Türk Edebiyatı Eserler Sözlüğü*. <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/baki>
- Kaplan, Yunus (2013). "Haylî Ahmed Çelebi (Bursalı)", *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hayli-ahmed-celebi-mdbir> [erişim tarihi: 01.03.2020]
- Kara, Nihal (2007). *Mu`idî Şem' ü Pervâne*. Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi.

- Karabey, Turgut (2013). "AHMED, Veliyyüddîn-zâde Ahmed Paşa.", *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü* <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ahmed-veliyyuddinzade-ahmed-pasa>
- Karacan, Turgut (1991). *Bosnalı Alaeddin Sabit Dîvân*. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları.
- Karataş, Ali İhsan (2009). *Osmanlı Dönemi Bursa Sürgünleri (18. 19. Asırlar)*. Bursa: Emîn Yayınları.
- Kasır, Hasan Ali (1998). *Esrar Dede Hayatı, Edebî Kişiliği ve Dîvân'ının Karşılaştırmalı Metni*. Doktora Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kasır, H.Ali, (1993), "Türk Edebiyatında Fütüvvet-nâmeler ve Esrâr Dede Fütüvvetnâmesi", *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 1, Erzurum, 107-130.
- Kavaz, İbrahim (2005). *Âkif Paşa Hayatı ve Eserleri*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.
- Kavruk, Hasan-Selçuk, Bahir (2017). *Filibeli Vecdî Dîvânı*. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55912,filibeli-vecdi-divanipdf.pdf?0>
- Kaya, Bayram Ali (2007). *Osman Nevres ve Dîvânı (İnceleme-Metin)*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Kaya, Bayram Ali (2020). "Nevres, Osman Nevres", <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nevres-osman-nevres>.
- Kayaalp, İsa (2019). *Bahtî Divânı*. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/64301,bahtisultan-i-ahmed-divanipdf.pdf?0>
- Kılıç, Filiz (2000). *Şâhî-Hayatı ve Dîvânı*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları
- Kılıç, Filiz (2010). *Âşık Çelebi Meşâ'irü'ş-Şu'arâ (İnceleme-Metin)*. İstanbul: Suna ve İnan Kırâç vakfı. İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Yayınları.
- Kılıç, Filiz (2014). "Müslimî, Mîrî Kadî-zâde Müslimî Efendi". *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü* <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/muslimi-miri-kadizade-muslimi-efendi>
- Kılıç, Filiz (2014). "Şâhî, Şehzâde Bayezid", *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü* <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sahi-sehzade-bayezid>
- Kılıç, Filiz (2017). *Şefkat Tezkiresi (Tezkîre-İ Şu'arâ-yı Şefkat-i Bağdâdî)*. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55753,sefkat-tezkiresi-pdf.pdf?0>
- Kılıç, Filiz (2018). *Âşık Çelebi, Meşâ'irü'ş-Şu'arâ*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/59036,asik-celebi-mesairus-suarapdf.pdf?0>

- Kiremit, Mehmet (1999). *Seydi Ali Reis Mir'atü'l-Memâlik İnceleme-metin-İndeks*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Kocabey, Sedat (2014). *Osman Nûri Paşa Dîvânı*. Yüksek Lisans Tezi. Edirne: Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Konukçu, Enver (1998). "Hümâyün". *TDV İslam Ansiklopedisi*. C. 18. s. 481-483. İstanbul: TDV Yayınları.
- Köksal, M. Fatih (2013). "Hasbî/Habsî". *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü* <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hasbi>.
- Köksal, M. Fatih (2005). *Klasik Türk Şiiri Araştırmaları "Bir Okçuluk Terimi: Kurban ve Dîvân şiirinde Kullanımı Üzerine"*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Köksal, M. Fatih (2006). *Sana Benzer Güzel Olmaz, Dîvân Şiirinde Nazire*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Köksal, M. Fatih (2013). "Kâtibî, Seydi Ali Çelebi". *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü* <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/katibi-seydi-ali-celebi>
- Köksal, M. Fatih (2013). "Mu'idi". *Türk Edebiyatı Eserler Sözlüğü*. <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/muidi>
- Köksal, M. Fatih (2016). *Son Dönem Dîvân Şairlerinden Kütahyalı Vasfî Dîvânı*. İstanbul: Kesit Yayınları.
- Kurnaz, Cemal (1996). "Cem Sultan'ın Oğuz Han Mersiyesi: Bir Kaside mi, Üç Gazel mi?" *Dîvân Şiiri Yazıları*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Kurnaz, Cemal (2012). *Avrasya'da Şair Göçü*. Ankara: Kurgan Edebiyat Yayınları.
- Kurnaz, Cemal ve Mustafa Tatçı (2001). *Mehmed Nail Tuman, Tuhfe-i Nâ'ilî-Dîvân Şairlerinin Muhtasar Biyografileri*. C. I. Ankara: Bizim Büro Yayınları.
- Kurnaz, Cemal ve Tatçı Mustafa (2001). *Ümmî Dîvân Şairleri ve Enverî Dîvânı*. Ankara: MEB Yayınları.
- Kurtoğlu, Orhan (2011). "Osmanlı Sosyal Hayatında Şiir: Dîvân Şiirinde Afnâmeler ve Cem Sultan'ın Kerem Kasidesi". *Gazi Üniversitesi Türiyat Dergisi*. Bahar, 2011, sayı 8. s, 285-310.
- Kutlar Oğuz, Fatma Sabiha (2019). *Arpaeminizâde Mustafa Samî Efendi Dîvânı*. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56084,arpaeminizade-mustafa-sami-divanipdf.pdf?0>
- Kutlar Oğuz, Fatma Sabiha-Yıldız, Ayşe, Durmuş, Tuba İşinsu (2018). *Dîvân-ı Firâk-ı Esîrî [Sergüzeşt-nâme - Gazavât-nâme - Pend-nâme - Dîvân]*. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları. <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr>

- Kutlar Oğuz, Fatma Sabiha-Koncu, Hanife- Çakır, Müjgân (2017). *Mehmed Tevfik Kâfile-i Şu 'arâ*. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56163,mehmed-tevfik-kafile-i-su39arapdf.pdf?0>
- Kutluk, İbrahim (1989). *Kınalızade Hasan Çelebi. Tezkiretü'ş-Şu 'ârâ*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Küçük, Sabahattin (2013). *Bâkî Dîvânı*. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10596,bakidivanisabahattinkucu-kpdf.pdf?0>
- Küçük, Sabahattin (2015). *Bâkî Dîvânı Tenkitli Basım*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Levend, Agâh Sırrı (1988). *Türk Edebiyatı Tarihi*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Macit, Muhsin (2021). *Söz Mülkünün Sultanı Bâkî*. İstanbul: Muhit Yayınları.
- Macit, Muhsin-Soldan, Uğur (2008). *Edebiyat Bilgi ve Teorileri*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Mehmed Süreyya (1996). Haz. Nuri Akbayer. *Sicill-i Osmani*, c. V. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Mehmed Tahir (Haz: Saraç, M. A. Yekta) (2016). *Osmanlı Müellifleri*. C. II. İstanbul: TÜBA Yayınları.
- Mert, Özcan (1991). "Âyân". *TDV İslam Ansiklopedisi*, c. 4. İstanbul: TDV Yayınları.
- Mert, Özcan (1993). "Canikli Hacı Ali Paşa Ailesi". *İslâm Ansiklopedisi*. C.7. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Midhat Kemal (1334). *Ayanlar Devrinde Bolu*. Bolu: Bolu Matbaası.
- Muallim Naci (Haz. Kurnaz, Cemal) (1995). *Osmanlı Şairleri*. İstanbul: MEB Yayınları.
- Mum, Cafer (2006). "Sebk-i Hindî". *Türk Edebiyatı Tarihi* (ed. Talat Sait Halman). İstanbul: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Oğraş, Rıza (2018). *Esad Mehmed Efendi ve Bağçe-i Safâ-Endûz'u İnceleme-Metin*. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/59393,esad-mehmed-efendi-bagce-i-safa-enduzpdf.pdf?0>
- Okur Meriç, Münevver (1992). *Cem Sultan, Hayatı ve Şiir Dünyası*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Okuyucu, Cihan (1994). *Cinânî Hayatı, Eserleri, Dîvânının Tenkidli Metni*. Ankara: TDK Yayınları.
- Öcal, Oğuz (2001). *Halk Şiirinde Tür, Şekil ve Makam*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Özcan, Abdulkadir (1989). *Şakaik-i Nu 'maniye ve Zeyilleri, Hadaiku'l-Hakâ'ik fi Tekmîletü'ş-Şakâ'ik*. İstanbul: Çağrı Yayınları.

- Özcan, Abdülkadir (2018). *İmparatorluk Çağının Osmanlı Sultanları-III*. İstanbul: İSAM Yayınları.
- Özkan, Ömer (2015). *Bursalı Nakkaş Sâfi ve Dîvânı*. Bursa: Bursa Büyükşehir Belediyesi Yayınları.
- Öztürk, Murat (2016). *Klasik Türk Şiirinde Merkez ve Taşra*. Ankara: Kadîm Yayınları.
- Öztürk, Murat (2018). "Gelenek ve Osmanlı Hanedanına Yazılan Dört Modern Mersiye". *Dîvân Edebiyatı Araştırmaları Dergisi* 21, s, 629-656.
- Öztürk, Murat (2019). "Klasik Türk Şiirinde Hicvin Hicvi", *Alay Kitabı* (ed. Emine Gürsoy Naskali). İstanbul: Kitabevi Yayınları.
- Öztürk, Murat (2021). "Fahriyelerde Rekabet ve Mukayese Nesnesi Olarak Nef'î". -içinde-Yılmaz Önay Armağan Kitabı, s. 333-352 (Ed. Murat Öztürk-İrfan Polat). İstanbul: Kitabevi Yayınları.
- Öztürk, Nebiye (2002). *Zenânnâme-Enderunlu Fâzıl*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özyıldırım, Ali Emre (2015). *Keçecizade İzzet Molla. Mihnet-Keşân*. <https://ekitap.ktb.gov.tr/TR-78431/kececizade-izzet-molla---mihnetkesan.html>.
- Peirce, Leslie P. (2002). *Harem-i Hümayûn, Osmanlı İmparatorluğu'nda Hükümranlık ve Kadınlar* (çev. Ayşe Berktaş). İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Pilav, Salim (2002). *Âkif Paşa (1787-1845) ve Tabsıra*. Ankara: Gazi Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi
- Pilav, Salim (2013). "Akif Paşa". <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/akif-pasa>
- Piroğlu, Zehra (1996). *Yetimî (Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Dîvânının Tenkitli Metni)*. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Polat, Arzu (2017). *Behiştî Sinân'ın (H.917/M. 1511-12) Mihr ü Müşterî Adlı Mesnevisi (İnceleme-Metin)*. Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Poyraz, Yakup (2014). "TAYYÂR, Mahmûd Paşa-yı Samsûnî". *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, TEİS. <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/tayyar-mahmud-pasayi-samsuni>
- Poyraz, Yakup (2014). *Tayyar Mahmud Paşa ve Dîvânı*. Samsun: Etüt Yayınları.
- Saraç, M. A. Yekta-Andı, M. Fatih (1997). "Âkif Paşa Dîvânçesi". *İlmi Araştırmalar Dergisi*, 4. İstanbul.

- Sarıcaoğlu, Fikret (2009). "Sır Kâtibi". *TDV İslam Ansiklopedisi* (Cilt 37, 117-118). İstanbul: TDV Yayınları.
- Sartre, Jean Paul (1995). *Edebiyat Nedir?* İstanbul: Payel Yayınları.
- Savran, Ömer (2014). "Ahmed-i Rıdvan, Rıdvan, Ahmed Beg". *Türk Edebiyatı Eserler Sözlüğü*. <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ahmed-ridvan>
- Solmaz, Süleyman (2005). *Ahdî ve Gülşen-i Şu'arâsı (İnceleme-Metin)*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.
- Solmaz, Süleyman (2018). *Ahdi ve Gülşen-i Şu'arâsı*. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56733,ahdi-gulsen-i-suarapdf.pdf?0>
- Sungurhan Eyduran, Aysun (2009). *Kınalızâde Hasan Çelebi Tezkiretü's-Şu'arâ*. <http://ekitap.kulturturizm>
- Şentürk, Ahmet Atilla- Kartal, Ahmet (2005). *Üniversiteler İçin Eski Türk Edebiyatı Tarihi*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Şentürk, Ahmet Atilla (1999). *Osmanlı Şiiri Antolojisi*. İstanbul: YKY yayınları.
- Tanrıbuyurdu, Gülçin (2006). *Eşref Paşa Dîvânı (İnceleme, Transkripsiyonlu Metin, Nesre Çeviri)*. Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tanrıbuyurdu, Gülçin (2014). "Patronun Hüsn-i Nazarından Mahrum Sürgünde Bir Şâir: Kalkandelenli Mu'îdî". *Dîvân Edebiyatı Araştırmaları Dergisi* 13, İstanbul 2014, 125-140.
- Tanrıbuyurdu, Gülçin (2018). *Kalkandelenli Mu'îdî Dîvânı*. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/59883,kalkandelenli-mu39idi-divanipdf.pdf?0>
- Tarlan, Ali Nihad (1992). *Ahmet Paşa Dîvânı*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Tarlan, Ali Nihâd (1997). *Necâtî Beg Dîvânı*. İstanbul: MEB Yayınları.
- Tavukçu, Orhan Kemal (2007). "Ayrılığın Terennümü: Eski Türk Edebiyatında Firâk-nâmeler." *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, Cilt 5, Sayı 10, 2007, 197-220.
- Tavukçu, Orhan Kemal. *Ahmed Rıdvan'ın Hüsrev ü Şirin Mesnevisi*. Kültür ve Turizm bakanlığı Yayınları. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10665,girispdf.pdf?0>
- Terzi Sarı, Beyza- Yazıcı, Gülgün (2013). "Gelibolu Mevlevîhânesinden Yetişen Bir Değer: Gelibolulu Elhâc Şâkir Efendi ve Dîvânçesi". Yayınlanmamış Bildiri. Çanakkale: Uluslararası Gelibolu Sempozyumu.
- Todorov, Tzvetan (2012). *Fantastik, Edebî Türe Yapısal Bir Yaklaşım*. İstanbul: Metis Eleştiri.

- Tokatlı, Ümit (1995). *Pir Mehmed b. Evrenos b. Nureddin Za'ifi, Kitab-ı Bostan-ı Nasayih*. Kayseri: Erciyes Üniversitesi, Yayınları.
- Tolasa, Harun (1979). *Şeyhülislâm Bahâyi Efendi Dîvânı'ndan Seçmeler*. İstanbul: Tercüman 1001 Temel Eser.
- Tulum, A. Mertol (2001). *Yusuf Sinan Paşa Tazarrunâme*. Ankara: MEB Yayınları.
- Turan, Şerafettin (1961). *Kanuni'nin Oğlu Şehzade Bayezid Vak'ası*. Ankara: Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Yayınları. No: 80.
- Uluçağ, Çağatay (2012). *Taht Uğrunda Baş Veren Sultanlar*. İstanbul: Ötüken Yayınları.
- Uludağ, Erdoğan (1992). *Şeyhülislam Bahayi Dîvânı (İnceleme-Karşılaştırmalı Metin)*. Doktora Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.
- Uludağ, Erdoğan (2013). "BAHÂYÎ, Şeyhülislam Bahâyî, Azîz-zâde, Mehmed Efendi". *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/bahayi-mehmed-efendi>
- Unat, Faik Reşat (2008). *Osmanlı Sefirleri ve Sefaretnâmeleri*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Urğun Doğan, Serap (2010). *Eşref Paşa Dîvânı*. Yüksek Lisans Tezi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Uzun, Süreyya (2011). *Üsküdarlı Aşkî Dîvânı Tenkitli Metin, Nesre Çeviri ve 16. Yy. Osmanlı Hayatının Dîvândaki Yansımaları*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ünal, Mehmet Ali (1997). *Osmanlı Müesseseleri Tarihi*. Isparta: Fakülte Kitabevi Yayınları.
- Üzgör, Tahir (1991). *Fehîm-i Kadîm Hayatı, Sanatı, Dîvânı ve Metnin Bugünkü Türkçesi*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.
- Yakıt, İsmail (2003). *Türk-İslam Kültüründe Ebced Hesabı ve Tarih Düşürme*. İstanbul: Ötüken Yayınları.
- Yazıcı tahsin (1996). "Habsiyye". *TDV İslam Ansiklopedisi*, c.14. İstanbul: TDV Yayınları.
- Yekbaş, Hakan (2020). *Sehî Bey Dîvânı*. Kültür ve Turizm Bakanlığı yayınları. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/76504,sehi-bey-divanipdf.pdf?0>
- Yenikale, Ahmet (2011). *Sünbülzâde Vehbî Şevk-engîz*. Kahramanmaraş: Ukde Yayınları.
- Yenikale, Ahmet (2017). *Sünbülzâde Vehbî Dîvânı*. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56212,sunbulzade-vehbi-divanipdf.pdf?0>

- Yıldız, Ayşe (2013). "Fehîm-i Kadîm". *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fehimi-kadim>
- Yıldız, Enes (2021). *Müslimî Divânı (İnceleme-Metin-Tıpkıbasım)*. İstanbul: Dün Bugün Yarın Yayınları.
- Yılmaz, Kâşif (2001). *Güftî ve Teşrifâtü's-Şu'arâsı*. Ankara: AKM Yayınları
- Yılmaz, Nebi (2012). *Ahmed-i Rıdvân Rıdvaniye*. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10668,ahmed-i-ridvan-ridvaniyepdf.pdf?0>